

INTEGROVANÝ UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ MIEST

POLITIKA SÚDRŽNOSTI V ROKOCH 2014-2020

Európska komisia v októbri 2011 schválila legislatívne návrhy týkajúce sa politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014-2020

Tento prehľad je súčasťou informačného balíka, ktorý poukazuje na hlavné prvky budúceho prístupu

Obsah

Čo znamená integrovaný udržateľný rozvoj miest?

Čo je cieľom?

Čo sa navrhuje?

Aké sú rozdiely v porovnaní s obdobím rokov 2007-2013?

Aké sú praktické účinky?

Čo znamená integrovaný udržateľný rozvoj miest? [↑ Späť na začiatok](#)

Mestá sú hnacou silou európskeho hospodárstva a možno ich považovať za katalyzátor kreativity a inovácie v celej EÚ. Približne 68 % obyvateľstva EÚ žije v mestských oblastiach a tieto oblasti generujú 67 % HDP EÚ. Sú však aj miestom, kde sa najvýraznejšie prejavujú dlhodobé problémy, ako sú napríklad nezamestnanosť, segregácia a chudoba. Politiky uplatňované v súvislosti s mestskými oblasťami majú preto pre EÚ ako celok väčší význam.

Rôzne aspekty života miest – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji miest možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy miest treba skombinovať s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je navyše rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy.

Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne stoja európske mestá. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

Čo je cieľom? [↑ Späť na začiatok](#)

Cieľom návrhov Európskej komisie týkajúcich sa politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014-2020 je rozvíjať integrované mestské politiky, aby sa podporil udržateľný rozvoj miest a posilnila úloha miest v rámci politiky súdržnosti.

Čo sa navrhuje? [↑ Späť na začiatok](#)

- » **Integrované investičné stratégie so strategickejším a holistickejším prístupom:** Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) by mal ako základný princíp podporovať udržateľný rozvoj miest prostredníctvom integrovaných stratégií na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických a sociálnych problémov mestských oblastí (článok 7 odsek 1 navrhovaného nariadenia o EFRR). Tento princíp má dvojaký význam: znamená, že zdroje by sa mali sústrediť integrovaným spôsobom na cieľové oblasti so špecifickými problémami miest a projekty v mestských oblastiach financované z EFRR by sa zároveň mali integrovať do širších cieľov programov. Členské štáty EÚ by sa mali snažiť využívať Európsky sociálny fond (ESF) v synergii s EFRR a pomocou toho podporovať opatrenia týkajúce sa zamestnanosti, vzdelávania, sociálneho začleňovania a inštitucionálnej kapacity vypracované a zrealizované na základe integrovaných stratégií.
- » **Vyčlenenie financovania na integrovaný udržateľný rozvoj miest:** Minimálne 5 % zdrojov EFRR vyčlenených pre každý členský štát sa má investovať do integrovaných akcií týkajúcich sa udržateľného rozvoja miest, ktoré sa realizujú prostredníctvom nástroja integrovaných územných investícií (ITI) (pozri nižšie), pričom jeho riadenie a realizácia sa delegujú na mestá (článok 7 odsek 2 návrhu nariadenia o EFRR). Forma a stupeň delegovania riadenia na mestá sa môže líšiť v závislosti od inštitucionálnej štruktúry každého členského štátu. Mestá vykonávajúce integrované akcie udržateľného rozvoja miest s delegovaným riadením by sa mali uviesť v zozname pripojenom k zmluvám o partnerstve (článok 7 odsek 2) a operačnému programu (článok 87 odsek 2 písmeno c). Tieto zoznamy majú informačný charakter a v priebehu programového obdobia ich možno meniť.

- » **Platforma mestského rozvoja:** Na základe zoznamu miest pripraveného členskými štátmi v zmluve o partnerstve zriadi Komisia platformu mestského rozvoja zahŕňajúcu 300 miest v celej Európe, ktorá podporí dialóg o rozvoji miest medzi mestami na európskej úrovni a Komisiou viac zameraný politicky. Nie je to nástroj financovania, ale skôr mechanizmus na lepšie zviditeľnenie prínosu miest k stratégii Európa 2020 v rámci politiky súdržnosti, čím sa uľahčia integrované a inovačné akcie udržateľného rozvoja miest a využitkovanie výsledkov (článok 8 návrhu nariadenia o EFRR).
- » **Inovačné akcie miest:** S cieľom posilniť nové a inovačné riešenia v rámci udržateľného rozvoja miest sa môžu z EFRR na podnet Komisie podporovať inovačné akcie do výšky 0,2 % celkových ročných rozpočtových prostriedkov EFRR. Inovačné mestské akcie budú pilotné mestské projekty, demonštračné projekty a súvisiace štúdie v európskom záujme. Môžu sa vzťahovať na všetky tematické ciele a investičné priority (článok 9 návrhu nariadenia o EFRR).
- » **Výraznejšie zameranie na rozvoj miest na strategickej úrovni:** Na základe usmernení spoločného strategického rámca (SSR) by sa mali v zmluvách o partnerstve vymedziť mechanizmy na zabezpečenie integrovaného prístupu k využívaniu fondov SSR na udržateľný rozvoj mestských oblastí. Operačné programy majú stanoviť prínos k integrovanému prístupu v záujme územného rozvoja vrátane plánovaného integrovaného prístupu k rozvoju mestských oblastí tam, kde je to vhodné (články 11, 14 a 87 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020). Vo všeobecnosti sa tiež očakáva, že tento prístup k rozvoju miest bude úzko prepojený s integrovaným prístupom zameraným na špecifické potreby zemepisných oblastí, ktoré sú najviac postihnuté chudobou, alebo cieľových skupín, ktoré sú najviac vystavené riziku diskriminácie alebo vylúčenia, ako bolo stanovené v zmluve o partnerstve a v operačných programoch.
- » **Zlepšené nástroje na realizáciu integrovaných akcií:** Integrované územné investície (ITI) sú novým realizačným režimom na združovanie financovania z viacerých prioritných osí jedného alebo viacerých operačných programov pre viacerozmerné a medziodvetvové zásahy. ITI je ideálnym nástrojom na podporu integrovaných akcií v mestských oblastiach, keďže poskytuje možnosť kombinovať financovanie spojené s rôznymi tematickými cieľmi vrátane kombinácie financovania z tých prioritných osí a operačných programov, ktoré podporujú EFRR, ESF a Kohézny fond (KF) (článok 99 návrhu spoločných ustanovení pre fondy SSR na obdobie rokov 2014-2020).
- » **Lepšie možnosti na riešenie problémov miest na základe investičných priorít:** Štyri tematické ciele, ktoré budú podporované fondmi SSR s cieľom prispieť k stratégii inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu Európa 2020, majú súvisiace investičné priority špecifické pre mestá (uvedené v článku 5 návrhu nariadenia o EFRR). Odporúča sa, aby mestá kombinovali akcie, ktoré podporujú odvetvové investičné priority špecifické pre mestá (na podporu nízkouhlíkových stratégií pre mestské oblasti, na zlepšenie životného prostredia miest, na podporu udržateľnej mobility v mestách a na podporu sociálneho začleňovania prostredníctvom podpory fyzickej a hospodárskej obnovy znevýhodnených mestských oblastí), a aby ich začlenili do svojej integrovanej stratégie rozvoja miest s cieľom zrealizovať zásadu integrovaného rozvoja miest (článok 7 odsek 1 návrhu nariadenia EFRR). Tieto akcie tiež môžu kombinovať s inými akciami podporovanými z ESF v rámci jeho investičných priorít (uvedených v článku 3 návrhu nariadenia o ESF).
- » **Finančné nástroje:** Členské štáty majú pri podpore udržateľného rozvoja miest rozsiahlym spôsobom využívať finančné nástroje. Rozsah finančných nástrojov je rozšírený a vzťahuje sa na všetky tematické ciele a investičné priority a všetky druhy príjemcov, projektov a aktivít (články 32-40 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020).

- » **Vytváranie sietí:** V rámci cieľa Európskej územnej spolupráce (EÚS) budú pokračovať výmenné a vzdelávacie programy pre mestá s cieľom poskytnúť im možnosť vytvárania sietí, aby si mohli vymieňať a rozvíjať osvedčené postupy pri rozvoji miest (článok 2 návrhu nariadenia o EÚS).

Aké sú rozdiely v porovnaní s obdobím rokov 2007-2013?

[↑ Späť na začiatok](#)

- » **Posilnený integrovaný prístup k riešeniu problémov miest:** Zatiaľ čo článok 8 nariadenia o EFRR v období rokov 2007-2013 umožňoval realizovať mestský rozvoj na základe integrovaného prístupu, v období rokov 2014-2020 sa má rozvoj miest realizovať prostredníctvom stratégií stanovujúcich integrované akcie (článok 7 odsek 1 návrhu nariadenia o EFRR). Článok 12 návrhu nariadenia o ESF zabezpečuje aj dopĺňajúci prínos ESF k týmto stratégiám.
- » **Integrované územné investície nahradia osobitné prioritné osi pre mestský rozvoj:** Zavedenie ITI umožňujúce realizáciu operačných programov prierezovým spôsobom podporí tematický prístup a uľahčí správnu kombináciu investícií do integrovaných mestských stratégií.
- » **Viac právomocí a príležitostí pre mestá:** Členské štáty budú môcť poskytnúť mestám príležitosť na vypracovanie a realizáciu úplne integrovaných stratégií, ktoré budú kombinovať zdroje z rôznych prioritných osí a operačných programov.
- » **Operácie a operačné programy podporované z viacerých fondov a krížové financovanie:** Realizácia integrovaných stratégií mestského rozvoja sa posilní prostredníctvom možnosti kombinovať akcie financované z EFRR, ESF a KF na programovej alebo operačnej úrovni. Krížové financovanie časti operácie medzi EFRR a ESF (do výšky 5 % každej prioritnej osi operačného programu) bude naďalej dopĺňať prístup k financovaniu z viacerých fondov (článok 55 odsek 8 a článok 88 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020).
- » **Funkčnejší prístup umožňujúci zásahy v správnom rozsahu:** Keďže ITI sa môže vzťahovať na rôzne typy miest a mestských oblastí, ako ich definovali členské štáty, umožňuje financovanie integrovaných akcií siahajúcich od susedskej alebo okresnej úrovne až po funkčné mestské oblasti, napríklad mestské regióny alebo metropolitné oblasti vrátane susedných vidieckych oblastí.

Aké sú praktické účinky?

[↑ Späť na začiatok](#)

- » Členské štáty by mali vytvoriť **partnerstvá s kompetentnými regionálnymi, miestnymi a mestskými orgánmi** a zapojiť ich do prípravy zmluvy o partnerstve a do prípravy, realizácie, monitorovania a hodnotenia programov (článok 5 návrhu spoločných ustanovení fondov SSR na obdobie rokov 2014-2020).
- » **Členské štáty by mali identifikovať mestá**, kde bude politika súdržnosti podporovať integrovaný udržateľný rozvoj miest s cieľom posilniť úlohu miest v programoch a zabezpečiť, že minimálne 5 % vyčlenených zdrojov EFRR sa investuje do integrovaných akcií udržateľného rozvoja miest.
- » V zmluve o partnerstve a operačných programoch majú členské štáty uviesť mestá vykonávajúce integrované akcie udržateľného rozvoja miest s delegovaným riadením a mestá, ktoré by chceli zobrať do úvahy pre účasť na **platforme mestského rozvoja**. Operačný program stanoví aj informatívnu výšku vyčlenených finančných prostriedkov z každej prioritnej osi na integrované akcie.